

Düşün, düşün...

Haftalık Düşünce Özgürlüğü Bülteni

(Sayı 5/20, 31 Ocak 2020)

İfade Özgürlüğü Peşinde Çeyrek Yüzyıl...

Düşünce ve ifade özgürlüğü açısından karanlık bir yılı daha ardımızda bırakırken, Düşünce Suçu(!?)na Karşı Girişim de 25. yaşını doldurdu. Çeyrek asırlık yolculuğa 23 Ocak 1995'te İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi (DGM) avlusunda çıkmıştık... Aşağıda bağlantısını bulacağınız [video](#) ile önce hafızalarımızı tazelemeye çalıştık; sonrasında da 2019 yılında düşünce ve ifade özgürlüğü alanında en fazla ihlalin yaşandığı başlıklara bir göz attık... Her seferinde “gelecek yıl yazacak hiçbir şey bulamayız, böyle bir işe de, girişime de gerek kalmaz” diyerek bitirdiğimiz onca yıldan sonra 2020 için de temennimiz aynı; 26. yılımızın bu karanlık tabloyu aydınlatması umuduyla...

Geçen hafta neler oldu?

- Elazığ'da 6,5 şiddetinde yaşanan depremde 41 kişi hayatını kaybetti. Yaşananların ardından toplanan deprem vergilerinin ne olduğu sorusu gündeme geldi. Sosyal medya paylaşımlarına yönelik soruşturmalar açıldı. Cumhurbaşkanı Erdoğan deprem vergileriyle ilgili soruları "karalama kampanyası" olarak niteledi, sosyal medya kullanıcılarını "ahlaksızlık" diyerek hedef aldı.
- Erdoğan, CHP lideri Kılıçdaroğlu'nun "34 milyar dolarlık deprem vergisini nereye harcadın?" sorusuna "Harcanması gereken yere harcadık" şeklinde yanıt verdi; "Hesabını vermeye zamanımız yok" dedi. CHP ve HDP'nin deprem öncesi ve sonrası alınacak tedbirlerle ilgili verdiği araştırma komisyonu kurulması önerileri Meclis Genel Kurulu'nda AKP ve MHP'li vekillerin oylarıyla reddedildi.
- Ankara ile Moskova arasındaki ateşkese rağmen İdlib'de tansiyon düşmüyor. Suriye ordusunun İdlib'deki askeri operasyonları sürerken Erdoğan, Rusya'nın, Astana ve Soçi mutabakatlarına sadık olmadığını söyleyerek "Artık sabrımız tükeniyor. Bundan sonra ne gerekiyorsa onu yapacağız" dedi.
- Türkiye'nin insan hakları karnesinin BM tarafından değerlendirildiği Evrensel Periyodik İnceleme oturumunda Türkiye; her gün yeni örnekleriyle karşılaştığımız işkenceyle ilgili "sıfır tolerans uygulamasının sürdüğünü", Ankara'da OHAL'den beri uygulanan yasağa rağmen LGBTİ etkinliklerine yönelik "sistemik bir yaşamın olmadığını" iddia etti. Türkiye'nin Cumartesi Anneleri'nin yasaklanmasıyla ilgili savunması ise "Turistleri rahatsız ettikleri için" oldu!
- AİHM'in 2019 yılı istatistiklerinde Türkiye, yine "ifade ve düşünce özgürlüğü ihlali"nden en fazla mahkum olan ülke oldu.
- Gezi Davası'nın beşinci duruşması görüldü; mahkeme heyeti, AİHM kararına rağmen Osman Kavala'nın tahliye talebini bir kez daha reddetti.
- Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi, Türkiye'yi gazetecilerin güvenliği açısından "endişe verici" ülkeler arasında sıraladı. Avrupa Konseyi içinde en fazla tutuklu gazetecinin Türkiye'de olduğu belirtildi, "Ceza ve terörle mücadele yasalarının basın ve gazetecileri susturmak için kullanılmasına son verilmesi" istendi.
- Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı; aralarında Evrensel, BirGün ve Cumhuriyet çalışanlarının da bulunduğu çok sayıda gazetecinin sarı basın kartını iptal etti. İptal kararı tepkiler üzerine kaldırıldı. Kartların hangi gerekçeyle iptal edildiğinin açıklamasını talep eden gazeteciler, basın kartının devlet tarafından değil, meslek örgütlerince verilmesini istiyor.
- Yüksek Seçim Kurulu'nun yeni başkanı, İstanbul seçimlerinin iptal edilmesine ilişkin kararda imzası bulunan Muharrem Akkaya oldu.

Kavala AİHM kararına rağmen yine tahliye edilmedi

16 hak savunucusunun yargılandığı Gezi Davası'nın beşinci duruşmasında reddi hakim talebini kabul etmeyen mahkeme heyeti salonu boşalttı. İzleyiciler ve avukatlar olmadan devam edilen duruşmada AİHM kararına ve

derhal tahliye istemine rağmen Kavala'nın tutukluluğuna devam kararı verildi. Bir sonraki duruşma 18 Şubat 2020 tarihinde görülecek.

Türkiye düşünceye yasakta yine dünya lideri

AİHM'in 2019 istatistiklerinde Türkiye, yine "ifade ve düşünce özgürlüğü ihlali"nden en fazla mahkum olan ülke oldu. 2019 verileriyle birlikte AİHM tarihinde (1959-2019) Türkiye, karara bağlanan toplam 3 bin 645 dosyanın 3 bin 225'inde en az bir maddede ihlal olduğu gerekçesiyle mahkûm oldu. Sadece 86 dosyada ihlal bulunmadı.

"Adalet Nöbeti"ne dava

Tutuklu avukatlar için İstanbul Adliyesinde yapılan "Adalet Nöbeti" bir kez daha dava konusu oldu. Avukat Kemal Aytaç, 4 Mayıs 2017'deki eylem nedeniyle "kanuna aykırı gösteri düzenleme" ile suçlandı. İlk duruşma 16 Nisan'da İstanbul 9. Asliye Ceza Mahkemesi'nde.

Tutuklu gazeteciler Eser ve Topaloğlu hakkında "örgüt üyeliği" suçlamasıyla dava

Tutuklu Mezopotamya Ajansı muhabirleri Sadiye Eser ve Sadık Topaloğlu hakkında "örgüt üyesi olmak" iddiasıyla dava açıldı. İddianamede gazetecilik faaliyetleri, yurt dışı gezileri, haber notları ve materyalleri "suç delili" sayıldı. Davanın ilk duruşması 26 Mart'ta görülecek.

Depremi ardından basın ve sosyal medyaya operasyon

Elazığ'daki depremle ve deprem vergilerinin akibetiyle ilgili paylaşımlar nedeniyle 50 yurttaş hakkında "halk arasında endişe, korku ve panik yaratmak" (TCK 213), "Devleti aşağılamak" (TCK 301) suçlamalarıyla soruşturma başlatıldı.

tehdit etti.

Depremi ardından basın hedefte

Depremi ardından kentteki gözlemlerini aktaran ve arama kurtarma çalışmalarında partizanca davranıldığını söyleyen gazeteci Serdar Akinan, Valilik tarafından hedef gösterildi. RTÜK bazı yayın kuruluşlarının “toplumu provoke etme amacıyla” yayın yaptığını öne sürerek “ağır idari yaptırım” ile

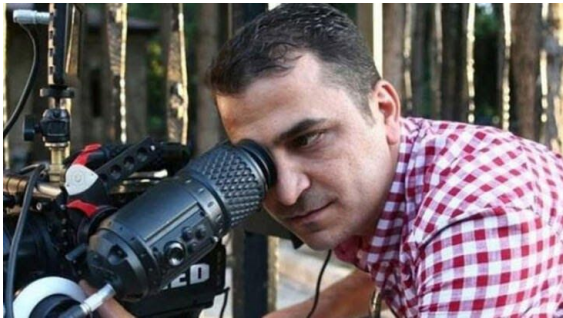
Parlamento dergisi HDP'li vekilin yazısını sansürledi

HDP Milletvekili Filiz Kerestecioğlu, Parlamento dergisinin Aralık 2019 sayısı için kaleme aldığı yazısında HDP'li milletvekillerinin hapiste olmaları ya da görevden alınmalarına değindiği bölümlerin sansürlendiğini duyurdu.

HDP'li vekiller hakkında fezleke

HDP'li vekiller hakkındaki fezlekelere yenileri eklendi. Eş Genel Başkanlar Pervin Buldan ve Sezai Temelli'nin de aralarında olduğu 6 vekil hakkında 10 dokunulmazlık fezlekesi Meclis'e sunuldu.

Uyanış filminin yönetmenine “Erdoğan'a hakaret” davası

“Uyanış” filminin yönetmeni Ali Avcı hakkında “cumhurbaşkanına hakaret” suçlamasıyla dava açıldı. İddianamede Cumhurbaşkanı'nın silahla esir alındığı senaryo ile Erdoğan'a hakaret edildiği öne sürüldü, Avcı'nın 4 yıla kadar hapsi istendi.

Dokuz Eylül Üniversitesi'nde akademisyenlere açılan soruşturma

Dokuz Eylül Üniversitesi Rektörlüğü; Doç. Dr. Oktay Gökdemir'in sosyal medya paylaşımları nedeniyle üniversite tarafından sözleşmesinin yenilenmemesi üzerine yaptığı basın

açıklamasına katılan öğretim üyeleri hakkında disiplin soruşturması başlattı.

HDP'nin “Kanal İstanbul” açıklamasına polis engeli

HDP İzmir İl Örgütü'nün “Kanal İstanbul'a değil depreme bütçe” başlığıyla yapmak istediği basın açıklaması polis tarafından engellendi. Polis, Valiliğin yazılı bir yasaklaması olup olmadığı sorusuna gerekçe olarak sadece ‘talimat’ şeklinde yanıt verdi.

Kaos GL'den 2019 sosyal medya raporu

Kaos GL Derneği, “Homofobik ve Transfobik Nefret Söyleminin İnternet Seyri” başlıklı “2019 Sosyal Medya Raporu”nu yayımladı. Yıl boyunca ayrımcı yaklaşım, homofobik ve transfobik söylem içeren haber ve gelişmeleri kayıt altına alan rapora erişim için [tıklayınız](#).

İskenderun M Tipi Cezaevi'nde işkence

Hak ihlali iddialarıyla gündeme gelen İskenderun M Tipi Cezaevi'nde incelemelerde bulunan Hatay Barosu; “*işkence iddiasında bulunan tutuklu ve hükümlülerin beyanlarında önemli benzerlikler bulunduğunu, görüşmelerde fiziksel hasar izlerinin komisyon üyeleri tarafından da tespit edildiğini*” açıkladı. Baronun ilgili raporunun tamamını

okumak için [tıklayınız](#).

İHD Van 2019 bilançosunu açıkladı

İnsan Hakları Derneği Van Şubesi, 2019 yılında 1.657 hak ihlali tespitinde bulduklarını açıkladı. Şube Başkanı Murat Melet ve MYK Üyesi Kasım Kalkan'ın basın kuruluşlarıyla paylaştıkları ihlal verileri arasında 6 düşünce ve ifade özgürlüğü vakası ve 21 Kasım 2016'dan bu yana devam eden toplantı ve gösteri yürüyüşü yasakları da bulunuyor.

DÜŞÜNCE SUÇU DURUŞMALARI

Beritan Canözer Davası

2013 ile 2016 yılları arasındaki sosyal medya paylaşımları ve beğenileri nedeniyle “örgüt propagandası” ile suçlanan Jin News muhabiri Beritan Canözer’in yargılandığı dava...

Mahkeme: Diyarbakır 11. Ağır Ceza Mahkemesi

Duruşma Sonucu: Bir sonraki duruşma 20 Mart 2020’de görülecek.

Gezi Davası

Gezi Parkı eylemlerine ilişkin aralarında tutuklu iş insanı Osman Kavala’nın da bulunduğu 16 hak savunucusuna "Türkiye Cumhuriyeti hükümetini ortadan kaldırmaya teşebbüs" suçundan açılan dava...

Mahkeme: İstanbul 30. Ağır Ceza Mahkemesi (Silivri Cezaevi)

Duruşma Sonucu: Kavala’nın tutukluluğuna devam kararı verildi. Bir sonraki duruşma 18 Şubat 2020 tarihinde görülecek.

TV10 Çalışanları Davası

Kanun Hükmünde Kararname (KHK) ile kapatılan TV10 kameramanı Kemal Demir ve çalışanı Kemal Karagöz’ün “örgüte yardım” suçlamasıyla yargılandığı dava...

Mahkeme: İstanbul 28. Ağır Ceza Mahkemesi

Duruşma Sonucu: Mahkeme, sanıklar hakkında uygulanan yurtdışına çıkış yasağının devamına karar vererek, duruşmayı 14 Mayıs 2020’ye erteledi.

Aziz Oruç Davası

2016 yılında paylaştığı 12 tweet nedeniyle “örgüt propagandası” ile suçlanan gazeteci Aziz Oruç’un yargılandığı dava...

Mahkeme: Diyarbakır 9. Ağır Ceza Mahkemesi

Duruşma Sonucu: Davanın bir sonraki duruşması 2 Mart 2020’de görülecek.

“Paradise Papers” Haberine Açılan Tazminat Davası

Gazeteci Pelin Ünker’in Cumhuriyet gazetesinde yayımlanan “Paradise Papers” yazı dizisi hakkında Çalık Holding’in açtığı tazminat davası...

Mahkeme: İstanbul 21. Asliye Hukuk Mahkemesi

Duruşma Sonucu: Davanın bir sonraki duruşması 28 Nisan 2020’de görülecek.

Ferdi Sertkal Davası

Yeni Yaşam gazetesi muhabiri Ferdi Sertkal hakkında Twitter ve Facebook hesapları üzerinden 2014 ve 2019 yıllarında yaptığı 5 paylaşım gerekçe gösterilerek “terör örgütü propagandası” iddiasıyla açılan dava...

Mahkeme: Van 4. Ağır Ceza Mahkemesi

Duruşma Sonucu: Bir sonraki duruşma 3 Mart 2020’de görülecek.

Mehmet Dursun Davası

2018 yılında tutuklanan ve 8 ay sonra tahliye olan gazeteci Mehmet Dursun hakkında haber kaynakları ile yaptığı telefon görüşmeleri gerekçe gösterilerek “örgüt üyeliği” iddiasıyla açılan dava...

Mahkeme: Van 4. Ağır Ceza Mahkemesi

Duruşma Sonucu: Bir sonraki duruşma 3 Mart 2020’de görülecek.

Boğaziçi Üniversitesi Öğrencilerine Açılan Dava

Üniversite içerisinde Afrin operasyonuna destek için lokum dağıtılmasını protesto eden 30 Boğaziçi Üniversitesi öğrencisinin “örgüt propagandası” suçlamasıyla yargılandığı dava...

Mahkeme: İstanbul 32. Ağır Ceza Mahkemesi

Duruşma Sonucu: Bülten yayına girdiği sırada duruşma devam etmekteydi.

GELECEK HAFTANIN DURUŞMALARI

Gülser Yıldırım Davası

Milletvekili dokunulmazlıklarının kaldırılmasının konuşulduğu Meclis komisyonu toplantısını terk ederken slogan attığı iddiasıyla Mardin eski Milletvekili Gülser Yıldırım hakkında "örgüt propagandası" suçlamasıyla açılan dava...

Tarih: 3 Şubat; Ankara 1. Ağır Ceza Mahkemesi

Kazım Öz Davası

Gezi Parkı eylemlerine ve BDP Siyaset Akademisi’ne katıldığı için “örgüt üyeliği” ile suçlanan yönetmen Kazım Öz’ün yargılandığı dava...

Tarih: 4 Şubat; Tunceli 2. Ağır Ceza Mahkemesi

Ahmet Altan Davası

Gazeteci ve yazar Ahmet Altan’ın 4 Ocak 2010 tarihinde Taraf gazetesinde yayımlanan “Ölüm Babanın Emri” başlıklı makalesiyle ilgili “düzeltme ve cevabın yayınlanmaması” suçlamasıyla yargılandığı dava...

Tarih: 4 Şubat saat 13:35; İstanbul Anadolu 10. Asliye Ceza Mahkemesi

Hakkı Boltan Davası

Şırnak’ın Cizre ilçesinde sokağa çıkma yasağı sırasında öldürülen Azadiya Welat Gazetesi Yazı İşleri Müdürü Rohat Aktaş ile ilgili yaptığı basın açıklaması nedeniyle “cumhurbaşkanına hakaret” ile suçlanan Özgür Gazeteciler Cemiyeti Sözcüsü Hakkı Boltan’ın yargılandığı dava...

Tarih: 4 Şubat; Diyarbakır 12. Asliye Ceza Mahkemesi

Berkin Elvan Davası

Gezi Parkı eylemleri sırasında, polisin attığı gaz fişeginin başına isabet etmesi sonucu hayatını kaybeden Berkin Elvan’ın öldürülmesine ilişkin açılan dava...

Tarih: 5 Şubat; İstanbul 17. Ağır Ceza Mahkemesi

RedHack Davası

RedHack’in yayınladığı Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Berat Albayrak’a ait mailleri haber yaptıkları için “terör örgütü propagandası yapmak”, “bilşim sistemini engelleme, bozma, verileri yok etme veya değiştirme”, “örgüte üye olmamakla birlikte örgüt adına faaliyette bulunma” ve “örgüt üyeliği” ile suçlanan gazeteciler Tunca Öğreten, Mahir Kanaat, Derya Okatan, Ömer Çelik, Eray Sargın ve Metin Yoksu’nun yargılandığı dava...

Tarih: 6 Şubat saat 09:30; İstanbul 29. Ağır Ceza Mahkemesi

Özgür Gündem Davası

KHK ile kapatılan Özgür Gündem gazetesinin Genel Yayın Yönetmenleri Hüseyin Aykol, Zana Kaya ve gazetenin Yazı İşleri Müdürü İnan Kızılkaya ile yazar Hatip Dicle'nin "hükümeti, yargı organlarını veya emniyet teşkilatını alenen aşağılama" ve "Türk milletini, cumhuriyetini ve Türkiye Büyük Millet Meclisi'ni alenen aşağılama" suçlamalarıyla yargılandığı dava...

Tarih: 6 Şubat saat 10:10; İstanbul 2. Asliye Ceza Mahkemesi

Temel Demirer Davası

Yazar Temel Demirer'in 20 Temmuz 2015'te IŞİD saldırısı sonrası Suruç'ta hayatını kaybedenler için 20 Temmuz 2017'de yapılan anmada yaptığı konuşma nedeniyle "suçu ve suçluyu övmek"ten yargılandığı dava...

Tarih: 6 Şubat saat 10:35; İstanbul Anadolu 33. Asliye Ceza Mahkemesi